

Bijlage 1: Evaluatie aanpak fietsenoverlast rond het station;

Steller: Peter Beentjes (VVH/HOO)

Vanuit Handhaving Openbare Omgeving is in de maand november een actie gestart om de overlast van fietsen (in het gebied waar een parkeerverbod geldt en waar sprake is van belemmering voor derden) terug te dringen. Het doel is om gedurende 6 weken primair te waarschuwen en te verwijzen naar de gratis stallingsmogelijkheden, om vervolgens middels reguliere aanpak de overlast terug te dringen. Structureel zijn er wel een aantal handicaps gesignaleerd die nadere aandacht verdienen. Dit betreft vooral een tekort aan stallingscapaciteit bij het station (ook na realisering van de nieuwe stalling aan de noordzijde) en de beperkte opslagcapaciteit voor verwijderde fietsen.

Voorafgaande aan deze specifieke actie heeft reguliere handhaving plaats gevonden op de locatie station. Uitgangspunt voor de huidige actie is een grote schoonmaak en daarna onderhoud via regulier handhaving. Via de afdeling Communicatie is publicitair aandacht gevraagd voor het op de juiste wijze stallen van fietsen en de verplaatsing van fietsen op de juiste plek.

Plan van aanpak actie station;

1. Vanaf 6 november 2013 zal dagelijks worden gewaarschuwd en gehandhaafd, gedurende 3 weken vooral gericht op de zuidzijde van het station. Ten behoeve hiervan zal vanuit handhaving capaciteit worden vrijgemaakt (108 uur / 3 weken).
2. Na evaluatie zal dezelfde inzet worden gepleegd aan de Noordzijde van het station (doorgangen reizigers en NS fietsenstalling en trottoirs) .
3. Na bovenstaande actie zal, op basis van het resultaat worden gezien welke acties nodig zijn om het resultaat blijvend te houden.
4. Met OGV Beleid gezien of het resultaat van de actie ook leidt tot verbetering van gedrag resp. vermindering van ruiming en opslag(capaciteit).
5. Verbetering van de bebording aanbrengen ter ondersteuning van de acties. Het gaat hier om verbetering van de aanduidingen parkeerverbod en verwijzing naar de mogelijkheid om gratis de fiets te stallen.
6. Rapportage aan het bestuur van de voorgenomen actie en het resultaat.

Resultaat actie november;

Waarneming Handhaving;

Bij de start van de actie op 6 november werden, vanaf 6.00 uur fietsers en bestuurders van scooters verwezen naar de gratis fietsenstalling en naar de locatie voor bakfietsen en scooter aan de Jansweg. Fietsen die al stonden op het stationsplein zijn gestickerd en na vier uur verwijderd. De actie heeft zich in aanvang, conform doelstelling, geconcentreerd op de zuidzijde van het stationsplein (excl. locatie rond parkeergarage Stationsplein). Het beeld dat na enkele dagen ontstond was dat het aantal fout geparkeerde fietsen aanzienlijk afnam gedurende de actie van 6.00 uur tot in de middag. De verwijdering van fietsen heeft alleen in de uren overdag plaatsgevonden vanwege de benodigde inzet van Spaarnelanden. Na beëindiging van de dagelijkse actie werden opnieuw fietsen en scooters geplaatst. Voor zover deze er de volgende morgen nog stonden zijn ze meegenomen in de handhavingsactie. Na deze constatering is gekozen voor een afwisseling van handhaving in de ochtenduren en middaguren.

Door fietsers en scooteraars krijgt handhaving vaak de reactie dat men niet wist dat er niet op het plein geparkeerd mocht worden. Hoewel vastgesteld is dat de bebording t.b.v. het parkeerverbod aan alle eisen voldoet is er opdracht gegeven om de bebording rond de ondergrondse fietsenstalling te verbeteren en daarbij tevens aan te geven dat de fietsenstalling gratis is. Vanuit de perceptie vanuit handhaving blijken de meeste fietsers wel degelijk op de hoogte te zijn van het parkeerverbod en de mogelijkheid om de fiets gratis te stallen in de ondergrondse fietsenstalling. Het beeld ontstaat dat, bij waarneming van de handhavers, de fietser het voorgenomen plan om bovengronds te stallen subiet de ondergrondse stalling weten te vinden. Het resultaat van de actie tot dusver is dan ook dat de bezetting in de ondergrondse fietsenstalling aanzienlijk is toegenomen (sedertdien zijn de onderste rekken vol en ondervinden dames en senioren moeite de fiets te stallen in de hogere rekken). Mogelijk heeft de publiciteit (vanuit de afdeling communicatie en verslag over de actie in het Haarlems Dagblad) over de geplande actie aan de bewustwording bij gedragen. Vastgesteld moet worden dat de overlast onmiddellijk terug keert als er geen handhavers worden waargenomen.

Enkele eigenaren laten bewust hun fiets achter na waarschuwing van verwijdering. Uiteraard worden deze fietsen dan ook verwijderd.

De actie heeft geleid tot een fors aantal verwijderde fietsen inkort tijdsbestek.

De extra bebording ter aanduiding van het parkeerverbod zijn aangebracht.

Overzicht verwijderde fietsen Stationsplein (excl. weesfietsen in de stad);

De maand oktober is een overgangperiode geweest vanwege enerzijds de reorganisatie Veiligheid & Handhaving en anderzijds is de reguliere handhaving even opgeschort vanwege de voorbereiding op de actie in november. Het overzicht bevat zowel fietsen die bovengronds stonden als fietsen die gedurende langere tijd in de ondergrondse stalling stonden en daarbij de termijnen overschreden (worden verplaats, gestickerd en verwijderd). Van de verwijderde fietsen wordt ongeveer 10% door de eigenaren opgehaald (bij aangifte politie wordt verwezen naar de gemeente).

2013	Jan.	Febr.	Mrt.	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept	Okt.	Nov.
Verwijderd	145	163	143	*	74	43	218	54	123	*	352
Opgehaald	17	40	53	39	17	49	73	19	25	15	67
Vernietigd				284**				241**	78**		
Goed doel					249	60	72	50	20	16	272

* periode andere prioritering, waaronder reorganisatie afd. (okt).

**betreft fietsen in slechte staat

- Goede doelen bestaan voornamelijk uit werkprojecten gericht op het opknappen van fietsen en doorverkoop buiten Haarlem. Dit betreffen; Stichting Roads, Kringloop organisatie, Haarlemmerhoutproject, Paswerk, Actief Talent, kunstwerkproject.

Knelpunten gezien vanuit Handhaving;

Het beleid om het autoverkeer in de binnenstad terug te dringen, o.m. door het verbeteren van fietsroutes en stallingsmogelijkheden is een groot succes. Het aantal fietsen in de stationsomgeving en rond het kernwinkelgebied is in de afgelopen 10 jaar meer dan verdubbeld. De logistieke capaciteit is gelijk gebleven. Voor de komende jaren wordt een forse toename van fietsverkeer verwacht. Keerzijde van dit succes is de druk op parkeren van fietsers en scooters. Daarvan is met

name sprake in de binnenstad, vooral in de weekenden, en t.b.v. woon werkverkeer via de spoorwegen. Voorzieningen als de gratis ondergronds fietsenstalling bij het station hebben tevens een aanzuigende werking op forensen die wonen of werken op korte afstand van het station en voorheen lopend die afstand aflegden. Ook wordt de gratis fietsenstalling gebruikt door omwonenden die zelf geen overdekt fietsenstalling hebben. Bij het station wordt aan de noordzijde gewerkt aan uitbreiding van stallingsruimte. Mede gelet op de prognose dat het fietsverkeer nog gaat toenemen is al duidelijk dat de geboden capaciteit onvoldoende zal zijn. Uit de historische cijferreeks valt op te maken dat er jaarlijks ca. 2,5% meer fietsen bij komen in de stationsomgeving. Daarnaast zijn gedragingen van fietsers en scooteraars gericht op snel het voertuig stallen om de trein te halen. Ondanks goede voorzieningen worden deze gedragingen niet door een ieder als overlast ervaren.

Een aspect ter overweging is de vraag of de gemeente alleen een verantwoordelijkheid heeft in het reguleren van fiets- en scooter- parkeren. Een aantrekkelijke ondernemersklimaat in de binnenstad zorgt voor toename van fiets en scooter verkeer. Hetzelfde geldt voor de NS. Het gezamenlijk optrekken lijkt nog niet een automatisme. Zo heeft de NS op dit moment stallingcapaciteit over in hun eigen (niet gratis) stallingruimte.

Logistiek, opslag en uitgifte;

Vanuit de historie bezien verzorgt Handhaving nu tevens voor de logistiek (inschakelen Spaarnelanden voor transport), de opslag (plaatsingen in de loods, verplaatsingen vanuit de loods naar opslag buitenterrein) en de uitgifte van fietsen (eigenaren, goede doelen, vernietiging). Dit zijn taken die niet onder de handhavingsactiviteiten vallen en door de toename van aantallen wel steeds meer druk op de capaciteit leggen. Daarnaast is de dienstverlening aan de fietsers bij het ophalen van de fiets beperkt tot twee tijdstippen per week. Daar waar (tijdelijke) uitbreiding van opslag mogelijk is, moet tevens rekening worden gehouden met extra benodigde capaciteit bij het organiseren van opslag en uitgifte vanuit meerdere locaties.

Vanuit dienstverleningsoogpunt verdient dat verbetering, die, afgezet tot de overig handhavingstaken, niet kan worden gerealiseerd binnen de huidige capaciteit. Een mogelijke oplossing kan worden gezocht door uitbesteding van de logistiek, opslag en uitgifte aan een organisatie die de fietsen, na opknappen, door verkoop (rendabele inzet). Mogelijke bezwaren vanuit de reguliere fietsenbranche stuiten op het argument dat deze vorm van handhaving, en het in de markt zetten van verwijderde fietsen, de totale volume aan fietsen niet beïnvloed in voor de regulier branche negatieve aantallen. De fietswrakken, die worden vernietigd, zorgen wel voor een afnemend volume resp. voor nieuwe vraag naar fietsen.

Verwijderen scooters;

Er is een toename van fout geparkeerde scooters. Voor de verwijdering van deze voertuigen zijn speciale voorzieningen nodig ter voorkoming van beschadigingen (aansprakelijkheid gemeente). Daarnaast is het benodigde opslagvolume voor deze voertuigen aanzienlijk groter dan voor fietsen. Het verwijderen van fout geparkeerde scooters, anders dan voertuigen die de veiligheid in gevaar brengen, vormt derhalve een probleem. Hiervoor moet nog naar een oplossing worden gekeken. Daarnaast blijkt de aangewezen parkeerplaats voor scooters aan de Jansweg niet gemotoriseerd bereikbaar vanwege en verbod om in te rijden (busbaan / geen gebruik fietspad). Ook hiervoor zal een oplossing worden gezocht.

Beoordeling actie;

De actie in november heeft geleid tot een aantal inzichten;

- Het volume van foutparkeerders, in combinatie met het moeizaam beïnvloeden gedrag van foutparkeerders, vergt een zeer grote investering vanuit de Handhaving t.b.v. van structureel effect. In combinatie met de overige (oneigenlijke taken als logistiek, opslag en uitgifte) is de investering onevenredig t.o.v. overige handhavingstaken. De actie heeft geleid tot beter gebruik van de stallingscapaciteit van de ondergrondse stalling en meer verwijderde fietsen. Desondanks is het stationsplein verre van schoon en is de aandacht beperkt gebleven tot de hotspot gebieden. Noord en omgeving parkeergarage Stationsplein krijgen onvoldoende aandacht gekregen vanwege gebrek aan opslagcapaciteit, waardoor voortzetting van de actie in Noord en rond de parkeergarage Stationsplein in de komende weken niet goed kan worden uitgevoerd (alleen verwijzen naar aangewezen parkeerplekken werkt onvoldoende als er niet gehandhaafd kan worden middels verwijdering).
- De huidige opslagcapaciteit zit aan het plafond. Er is maximaal geïnvesteerd in ruiming van fietsen (vernietiging en goede doelen). De huidige bewaartermijnen vergen een grotere opslagcapaciteit.
- Voor het verwijderen van scooters is speciaal materieel benodigd, welke nog niet voor handen is.
- De aanwijzingen m.b.t. het parkeerverbod en aangewezen parkeerplaatsen zijn verbeterd. De “gemotoriseerde” bereikbaarheid voor scooters voor de locatie Jansweg moet worden gezien op verbetering.

Aanbevelingen;

Eerder zijn voorstellen gedaan om de stallingcapaciteit uit te breiden en de logistiek, opslag en uitgifte te verbeteren. Hiervoor werd o.m. naar gebruik van ruimte in parkeergarages gekeken (Stationsplein / Cronjee). Financieel bleek dat niet haalbaar. Uit de handhavingsactie van november wordt wel duidelijk dat een structurele oplossing voor foutgeparkeerde fietsen en scooters niet kan zonder structurele oplossingen voor opslag, logistiek en uitgifte, waarbij de inzet vanuit Handhaving beperkt is tot de eigenlijke taak (constateren en bestuurlijk handhaven (aanplakken)). Een aantal oplossingen kunnen worden gevonden;

- Uitbreiding van opslagcapaciteit voor langere termijn, uitgaande van één locatie voor opslag en uitgifte (personele inzet). Er zijn een aantal locaties genoemd (Kleverlaan en voormalig terrein Spaarnelanden aan de Oude weg), die slechts voor korte tijd zijn te benutten en derhalve geen bijdrage geven aan een structurele oplossing.
- Uitbesteding van logistieke, opslag en uitgifte taken, mogelijk kostendekkend door opbrengsten doorverkoop fietsen.
- Voorzieningen voor transport en opslag verwijderde scooters en bakfietsen.
- Betrekken belanghebbende (w.o. de NS) in het zoeken naar oplossingen voor maximale stallingscapaciteit. Een projectmatige aanpak vanuit de betrokken gemeentelijke afdelingen en partners in de stad (ondernemers) wordt voorgesteld met het doel tot structurele gezamenlijke oplossingen te komen.
- De reguliere handhaving rond het station voort te zetten voor zover de opslagcapaciteit het toelaat.
- De problematiek rond fietsenoverlast vergt integrale aanpak vanuit de (hoofd)afdelingen Beleid, Handhaving en GOB. Uitgaande van toename van de overlast; het

financieringsvraagstuk met betrekking tot stallingsruimte voor fietsers; de beperking aan logistiek m.b.t. het verwijderen, opslag en uitgifte van verwijderde fietsen geldt dat Handhaving tegen grenzen aan loopt ten aanzien van het terugdringen van de overlast.